

Smaller local government bodies in Wales Annual Return for the Year Ended 31 March 2018

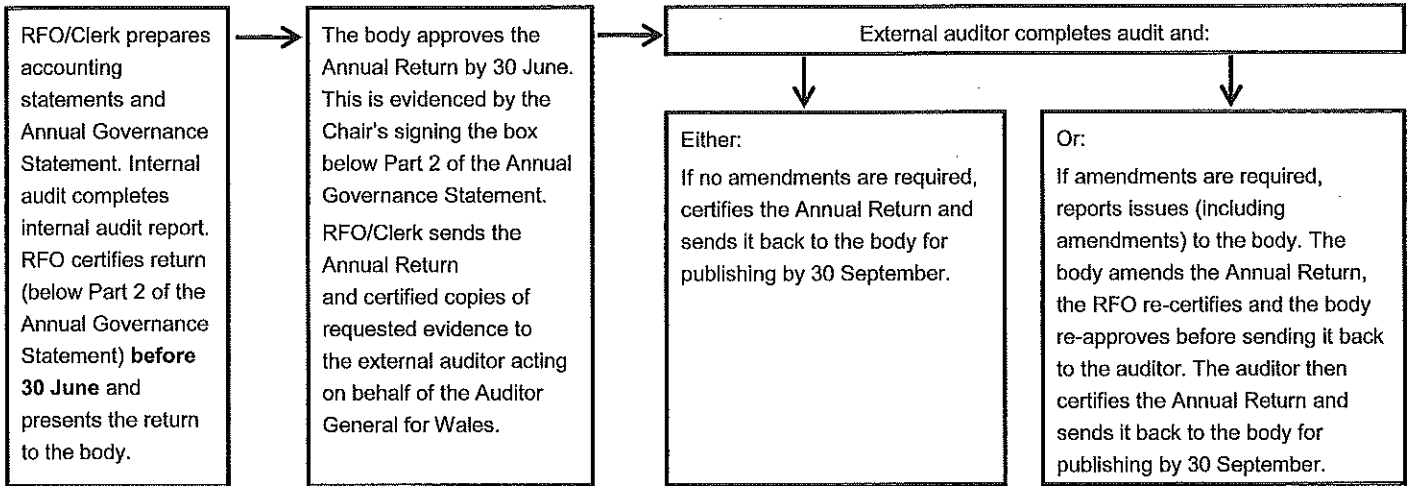
Smaller local government bodies in Wales must prepare annual accounts following proper practices as set out in the One Voice Wales/SLCC publication **Governance and accountability for local councils in Wales – A Practitioners' Guide** (the Practitioners' Guide). The Practitioners' Guide states that bodies may prepare their accounts in the form of an annual return prepared by the Wales Audit Office.

Bilingual
correspondence?

~~Yes~~ / No

The accounts and audit process

The accounts and audit arrangements follow the process as set out below.

Please read the guidance on completing this Annual Return and complete all sections highlighted in red including both sections of the Annual Governance Statement.

PLEASE PRINT THIS DOCUMENT FOR SIGNATURE AND SEND IT TO YOUR AUDITOR

Incomplete or incorrect returns may require additional external audit work and incur additional costs. Send the **original** Annual Return, together with all additional information requested, to the external auditor acting on behalf of the Auditor General for Wales. Unless requested, please **do not** send any original financial or other records to the external auditor.

Audited and certified returns are sent back to the body for publication or display of the accounting statements, Annual Governance Statement and the Auditor General for Wales' certificate and report.

Completion checklist

'No' answers mean that you may not have met requirements		Done?	
		Yes	No
Initial submission to the external auditor			
Accounts	Has the RFO certified the accounting statements and the body approved the Annual Return (as evidenced by the relevant signatures), no later than 30 June 2018?	✓	
	Do the accounts add up and does the balance carried forward from last year equal the opening balance this year?	✓	
	Do the papers to be sent to the external auditor include an explanation of significant variations, including a quantified analysis of the changes from last year to this year?	✓	
	Does the bank reconciliation as at 31 March 2018 agree to line 9?	✓	
All sections	Have all red boxes been completed and explanations provided where needed?	✓	
	Has all the information requested by the external auditor been sent with this Annual Return? Please refer to your notice of audit and any additional schedules provided by your external auditor.	✓	
Evidence	Has all the information requested by the external auditor been included?	✓	

Accounting statements 2017-18 for:

Name of body:

Insert name of body
WIMBORNE TOWN COUNCIL

	Year ending		Notes and guidance for compilers				
	31 March 2017 (£)	31 March 2018 (£)					
Statement of income and expenditure/receipts and payments							
1. Balances brought forward	466,738	450,039	Total balances and reserves at the beginning of the year as recorded in the financial records. Must agree to line 7 of the previous year.				
2. (+) Income from local taxation/levy	800,000	800,000	Total amount of income received/receivable in the year from local taxation (precept) or levy/contribution from principal bodies.				
3. (+) Total other receipts	218,553	303,005	Total income or receipts recorded in the cashbook minus amounts included in line 2. Includes support, discretionary and revenue grants.				
4. (-) Staff costs	-299,314	-280,235	Total expenditure or payments made to and on behalf of all employees. Include salaries and wages, PAYE and NI (employees and employers), pension contributions and related expenses eg termination costs.				
5. (-) Loan interest/capital repayments	0	0	Total expenditure or payments of capital and interest made during the year on external borrowing (if any).				
6. (-) Total other payments	-735,938	-770,031	Total expenditure or payments as recorded in the cashbook minus staff costs (line 4) and loan interest/capital repayments (line 5).				
7. (=) Balances carried forward	450,039	502,778	Total balances and reserves at the end of the year. Must equal (1+2+3) - (4+5+6).				
Statement of balances							
8. (+) Debtors and stock balances	157,629	207,894	Income and expenditure accounts only: Enter the value of debts owed to the body and stock balances held at the year-end.				
9. (+) Total cash and investments	343,416	336,549	All accounts: The sum of all current and deposit bank accounts, cash holdings and investments held at 31 March. This must agree with the reconciled cashbook balance as per the bank reconciliation.				
10. (-) Creditors	51,006	131,665	Income and expenditure accounts only: Enter the value of monies owed by the body (except borrowing) at the year-end.				
11. (=) Balances carried forward	450,039	502,778	Total balances should equal line 7 above: Enter the total of (8+9-10).				
12. Total fixed assets and long-term assets	6,419,846	6,442,346	The original asset and investment register value of all fixed assets and any other long-term assets held as at 31 March.				
13. Total borrowing	0	0	The outstanding capital balance as at 31 March of all loans from third parties (including PWLB).				
14. Trust funds disclosure note	Yes ✓	No	N/A	Yes ✓	No	N/A	The body acts as sole trustee for and is responsible for managing (a) trust fund(s)/assets (readers should note that the figures above do not include any trust transactions).

Annual Governance Statement (Part 1)

We acknowledge as the members of the Council/~~Board/Committee~~, our responsibility for ensuring that there is a sound system of internal control, including the preparation of the accounting statements. We confirm, to the best of our knowledge and belief, with respect to the accounting statements for the year ended 31 March 2018, that:

	Agreed?		'YES' means that the Council/ ~~Board/Committee~~ :	PG Ref					
	Yes	No*							
1. We have put in place arrangements for: <ul style="list-style-type: none"> effective financial management during the year; and the preparation and approval of the accounting statements. 	✓		Properly sets its budget and manages its money and prepares and approves its accounting statements as prescribed by law.	6, 12					
2. We have maintained an adequate system of internal control, including measures designed to prevent and detect fraud and corruption, and reviewed its effectiveness.	✓		Made proper arrangements and accepted responsibility for safeguarding the public money and resources in its charge.	6, 7					
3. We have taken all reasonable steps to assure ourselves that there are no matters of actual or potential non-compliance with laws, regulations and codes of practice that could have a significant financial effect on the ability of the Council/ ~~Board/Committee~~ to conduct its business or on its finances.	✓		Has only done things that it has the legal power to do and has conformed to codes of practice and standards in the way it has done so.	6					
4. We have provided proper opportunity for the exercise of electors' rights in accordance with the requirements of the Accounts and Audit (Wales) Regulations 2014.	✓		Has given all persons interested the opportunity to inspect and to ask questions about the body's accounts.	6, 23					
5. We have carried out an assessment of the risks facing the Council/ ~~Board/Committee~~ and taken appropriate steps to manage those risks, including the introduction of internal controls and/or external insurance cover where required.	✓		Considered the financial and other risks it faces in the operation of the body and has dealt with them properly.	6, 9					
6. We have maintained an adequate and effective system of internal audit of the accounting records and control systems throughout the year and have received a report from the internal auditor.	✓		Arranged for a competent person, independent of the financial controls and procedures, to give an objective view on whether these meet the needs of the body.	6, 8					
7. We have considered whether any litigation, liabilities or commitments, events or transactions, occurring either during or after the year-end, have a financial impact on the Council/ ~~Board/Committee~~ and, where appropriate, have included them on the accounting statements.	✓		Disclosed everything it should have about its business during the year including events taking place after the year-end if relevant.	6					
8. We have taken appropriate action on all matters raised in previous reports from internal and external audit.	✓		Considered and taken appropriate action to address issues/weaknesses brought to its attention by both the internal and external auditors.	6, 8, 23					
9. Trust funds – in our capacity as trustee, we have: <ul style="list-style-type: none"> discharged our responsibility in relation to the accountability for the fund(s) including financial reporting and, if required, independent examination or audit. 	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Yes</th> <th>No</th> <th>N/A</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>✓</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Yes	No	N/A	✓			Has met all of its responsibilities where it is a sole managing trustee of a local trust or trusts.	3, 6
Yes	No	N/A							
✓									

* Please provide explanations to the external auditor on a separate sheet for each 'no' response given; and describe what action is being taken to address the weaknesses identified.

Annual Governance Statement (Part 2)

	Agreed?		'YES' means that the Body
	Yes	No*	
1. We have considered the adequacy of reserves held by the body in setting the budget for 2017-18 and 2018-19 and have appropriate plans in place for the use of these reserves.	✓		Has met the requirements of the Local Government Finance Act 1989 in setting the budget requirement and precept for the financial years.
2. When awarding grants under section 137 of the Local Government Act 1972, we have kept a separate account of such grants and considered whether or not the benefits arising from such payments are commensurate with the sums paid.	✓		Has kept and appropriate record of grants awarded and ensured that the expenditure is commensurate with the benefit to the community.
3. ~~The council has ensured that it has a lawful obligation to pay a service gratuity to employees* or~~ The council has no obligation or intention to pay a gratuity to employees.*	✓		Has ensured that where it has an arrangement to provide a gratuity to staff, it has ensured that there is a legal obligation to provide the gratuity.

* Please delete as appropriate.

Council/Board/Committee approval and certification

The Council/Board/Committee is responsible for the preparation of the accounting statements in accordance with the requirements of the Accounts and Audit (Wales) Regulations 2014 and for the preparation of the Annual Governance Statement.

Certification by the RFO	Approval by the Council/Board/Committee
I certify that the accounting statements contained in this Annual Return presents fairly the financial position of the Council/Board/Committee, and its income and expenditure, or properly presents receipts and payments, as the case may be, for the year ended 31 March 2018.	I confirm that these accounting statements and Annual Governance Statement were approved by the Council/Board/Committee under minute reference:
RFO signature: 	Minute reference: <u>18/06/2018</u>
Name: <u>DAVID JONES</u>	Chair signature:
Date: <u>14/06/2018</u>	Name: <u>DAVID DARKIN</u>
	Date: <u>18/06/2018</u>

Council/Board/Committee re-approval and re-certification (only required if the annual return has been amended at audit)

Certification by the RFO	Approval by the Council/Board/Committee
I certify that the accounting statements contained in this Annual Return presents fairly the financial position of the Council/Board/Committee, and its income and expenditure, or properly presents receipts and payments, as the case may be, for the year ended 31 March 2018.	I confirm that these accounting statements and Annual Governance Statement were approved by the Council/Board/Committee under minute reference:
RFO signature: signature required	Insert minute reference and date of meeting
Name: name required	Chair signature: signature required
Date: dd/mm/yyyy	Name: name required
	Date: dd/mm/yyyy

Auditor General for Wales' Audit Certificate and report

The external auditor conducts the audit on behalf of, and in accordance with, guidance issued by the Auditor General for Wales. On the basis of their review of the Annual Return and supporting information, they report whether any matters that come to their attention give cause for concern that relevant legislation and regulatory requirements have not been met.

We certify that we have completed the audit of the Annual Return for the year ended 31 March 2018 of:

LLANELLI TOWN COUNCIL

External auditor's report

~~Except for the matters reported below~~* On the basis of our review, in our opinion, the information contained in the Annual Return is in accordance with proper practices and no matters have come to our attention giving cause for concern that relevant legislation and regulatory requirements have not been met.

~~[[These matters along with]]* Other matters not affecting our opinion which we draw to the attention of the body and our recommendations for improvement are included in our report to the body dated _____.~~

Other matters and recommendations

~~On the basis of our review, we draw the body's attention to the following matters and recommendations which do not affect our audit opinion but should be addressed by the body.~~

(Continue on a separate sheet if required.)

External auditor's name:

External auditor's signature:

Grant Thornton UK LLP

Date:

6/9/2018

For and on behalf of the Auditor General for Wales

* Delete as appropriate.

Annual internal audit report to:

Name of body: Insert name of body **LLANELLI TOWN COUNCIL**

The Council/Board/Committee's internal audit, acting independently and on the basis of an assessment of risk, has included carrying out a selective assessment of compliance with relevant procedures and controls expected to be in operation during the financial year ending 31 March 2018.

The internal audit has been carried out in accordance with the Council/Board/Committee's needs and planned coverage. On the basis of the findings in the areas examined, the internal audit conclusions are summarised in this table. Set out below are the objectives of internal control and the internal audit conclusions on whether, in all significant respects, the following control objectives were being achieved throughout the financial year to a standard adequate to meet the needs of the Council/Board/Committee.

	Agreed?				Outline of work undertaken as part of the internal audit (NB not required if detailed internal audit report presented to body)
	Yes	No*	N/A	Not covered**	
1. Appropriate books of account have been properly kept throughout the year.	✓				Outline not required Detailed reports are presented
2. Financial regulations have been met, payments were supported by invoices, expenditure was approved and VAT was appropriately accounted for.	✓				
3. The body assessed the significant risks to achieving its objectives and reviewed the adequacy of arrangements to manage these.	✓				
4. The annual precept/levy/resource demand requirement resulted from an adequate budgetary process, progress against the budget was regularly monitored, and reserves were appropriate.	✓				
5. Expected income was fully received, based on correct prices, properly recorded and promptly banked, and VAT was appropriately accounted for.	✓				
6. Petty cash payments were properly supported by receipts, expenditure was approved and VAT appropriately accounted for.			✓		Not applicable No cash held
7. Salaries to employees and allowances to members were paid in accordance with minuted approvals, and PAYE and NI requirements were properly applied.	✓				
8. Asset and investment registers were complete, accurate, and properly maintained.	✓				

	Agreed?				Outline of work undertaken as part of the internal audit (NB not required if detailed internal audit report presented to body)
	Yes	No*	N/A	Not covered**	
9. Periodic and year-end bank account reconciliations were properly carried out.	✓				
10. Accounting statements prepared during the year were prepared on the correct accounting basis (receipts and payments/income and expenditure), agreed with the cashbook, were supported by an adequate audit trail from underlying records, and where appropriate, debtors and creditors were properly recorded.	✓				
11. Trust funds (including charitable trusts). The Council/Board/Committee has met its responsibilities as a trustee.	✓				

For any risk areas identified by the Council/Board/Committee (list any other risk areas below or on separate sheets if needed) adequate controls existed:

	Agreed?				Outline of work undertaken as part of the internal audit (NB not required if detailed internal audit report presented to body)
	Yes	No*	N/A	Not covered**	
12.					
13.					
14.					

* If the response is 'no', please state the implications and action being taken to address any weakness in control identified (add separate sheets if needed).

** If the response is 'not covered', please state when the most recent internal audit work was done in this area and when it is next planned, or if coverage is not required, internal audit must explain why not.

[My detailed findings and recommendations which I draw to the attention of the Council/Board/Committee are included in my detailed report to the Council/Board/Committee dated _____.] * Delete if no report prepared.

Internal audit confirmation

I confirm that as the Council's internal auditor, I have not been involved in a management or administrative role within the body or as a member of the body during the financial years 2016-17 and 2017-18. I also confirm that there are no conflicts of interest surrounding my appointment.

Name of person who carried out the internal audit: N. ADCHER, AUDITING SOLUTIONS LTD
Signature of person who carried out the internal audit: [Signature]
Date: 04/05/2018

Guidance notes on completing the Annual Return

1. You must apply proper practices when preparing this annual return. For guidance, please read the Practitioners' Guide (**Governance and accountability for local councils: A Practitioners' Guide (Wales)**) – available from One Voice Wales and SLCC. It contains everything you need for the financial year-end and the statutory audit.
2. The Wales Audit Office Good Practice Exchange (www.audit.wales/good-practice/finance/community-council-money) provides further information on the accounts and audit process along with guidance on governance matters.
3. Make sure that the Annual Return is fully completed ie, no empty red boxes. Please avoid making any amendments to the completed return. If this is unavoidable, cross out the incorrect entries, make sure the amendments are drawn to the attention of the body, properly initialled and an explanation for them is provided to the external auditor. **Please do not use correction fluid.** Annual returns that are incomplete or contain unapproved and/or unexplained amendments or correction fluid will be returned unaudited and may incur additional costs.
4. **There are now two boxes for certification and approval by the body. The second box is only required if the annual return has to be amended as a result of the audit. You should only complete the top box before sending the form to the auditor.**
5. Use a second pair of eyes, perhaps the Chair or a member, to review your Annual Return for completeness before sending the original form to the auditor.
6. Make sure that your accounting statements add up, that the balance carried forward from the previous year (line 7 of 2017) equals the balance brought forward in the current year (line 1 of 2018). Explain any differences between the 2017 figures on this annual return and the amounts recorded in last year's annual return.
7. Explain fully any significant variances in the accounting statements. Do not just send in a copy of your detailed accounting records instead of this explanation. The external auditor wants to know that you understand the reasons for all variances. Include a detailed analysis to support your explanation and be specific about the values of individual elements making up the variances.
8. Make sure that the copy of the bank reconciliation you send to your auditor with the Annual Return covers **all** your bank accounts and cash balances. If there are no reconciling items, please state this and provide evidence of the bank balances. If your Council holds any short-term investments, please note their value on the bank reconciliation. The auditor should also be able to agree your bank reconciliation to line 9 in the accounting statements. More help on bank reconciliation is available in the Practitioners' Guide*.
9. **Every** small body is now required to send to the external auditor, information to support the assertions made in the Annual Governance Statement. Your auditor will tell you what information you need to provide. Please read the audit notice carefully to ensure you include all the information the auditor has asked for. You should send **copies** of the original records (certified by the Clerk and Chair as accurate copies) to the external auditor and not the original documents themselves.
10. Please do not send the auditor any information that you are not specifically asked for. Doing so is not helpful.
11. If the auditor has to review unsolicited information, repeat a request for information, receives an incomplete bank reconciliation or explanation of variances or receives original documents that must be returned, the auditor will incur additional costs for which they are entitled to charge additional fees.
12. **Do not complete the Auditor General for Wales' Audit Certificate and report.** The external auditor completes this on behalf of the Auditor General for Wales on completion of the audit.
13. **Please deal with all correspondence with the external auditor promptly.** This will help you to meet your statutory obligations and will minimise the cost of the audit.
14. **Please note that if completing the electronic form, you must print the form for it to be certified by the RFO and signed by the Chair before it is sent to the auditor.**

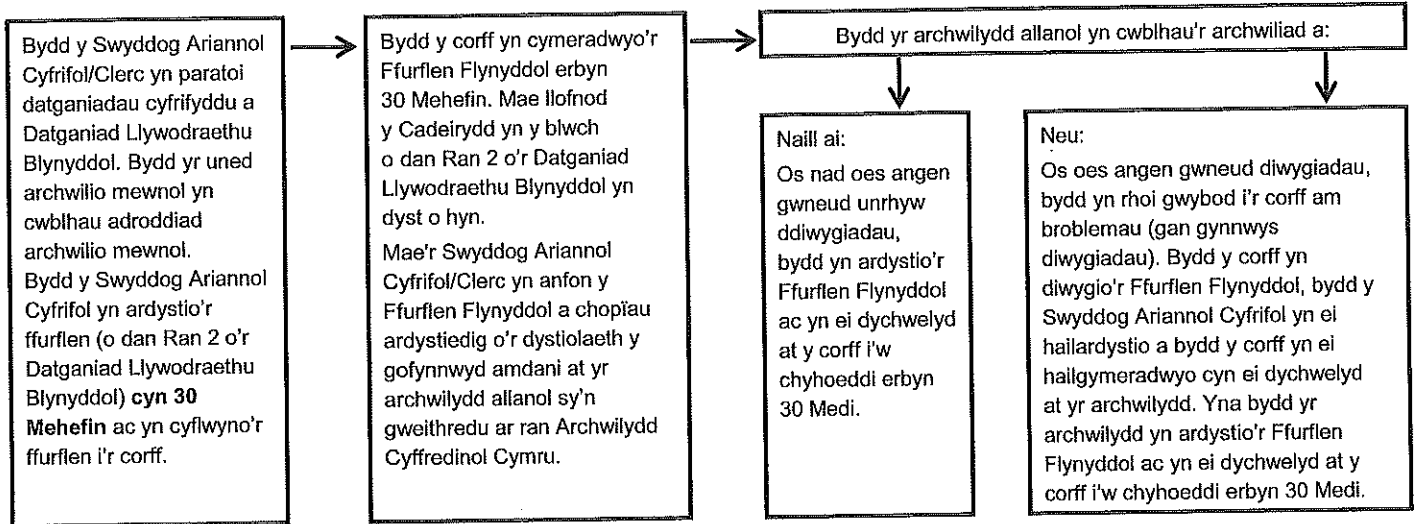

Cyrrff llywodraeth leol llai o faint yng Nghymru Ffurflen Flynyddol ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben 31 Mawrth 2018

Rhaid i gyrrff llywodraeth leol llai o faint yng Nghymru baratoi cyfrifon blynyddol gan ddilyn arferion priodol fel y'u nodir yng nghyhoeddiad Un Llais Cymru/Cymdeithas Clercod Cyngorau Lleol (SLCC) **Governance and accountability for local councils in Wales – A Practitioners' Guide 2006** (y Canllaw i Ymarferwyr). Mae'r Canllaw i Ymarferwyr yn nodi y gall cyrrff baratoi eu cyfrifon ar ffurf ffurflen flynyddol a baratowyd gan Swyddfa Archwilio Cymru.

Y cyfrifon a'r broses archwilio

Mae'r cyfrifon a'r trefniadau archwilio yn dilyn y broses a nodir isod.

Darllenwch y canllawiau ar gwblhau'r Ffurflen Flynyddol hon a chwblhewch bob adran mewn coch gan gynnwys drwy adran y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

AM GOPI ELECTRONIG, CYSYLLTWCH Â'CH ARCHWILYDD

Mae'n bosibl y bydd ffurflenni anghyflawn neu anghywir yn galw am waith archwilio allanol ychwanegol ac yn arwain at gostau ychwanegol. Anfonwch y Ffurflen Flynyddol **wreiddiol**, ynghyd â'r holl wybodaeth y gofynnwyd amdani, at yr archwilydd allanol sy'n gweithredu ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru. Oni bai y gofynnir i chi wneud hynny, **peidiwch** ag anfon unrhyw gofnodion ariannol gwreiddiol na chofnodion eraill at yr archwilydd allanol.

Caiff ffurflenni a archwiliwyd ac a ardystiwyd eu dychwelyd at y corff i'w cyhoeddi neu er mwyn cyhoeddi'r datganiadau cyfrifyddu, y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a thystysgrif ac adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Rhestr wirio cwblhau

Bydd ateb 'Anghywir' yn golygu nad ydych wedi bodloni'r gofynion o bosibl		Gweithredwyd?	
Cyflwyniad cyntaf i'r archwilydd allanol		Cywir	Anghywir
Cyfrifon	A yw'r Swyddog Ariannol Cyfrifol wedi ardystio'r datganiadau cyfrifyddu ac a yw'r corff wedi cymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol (fel y dangoswyd gan y llofnodion perthnasol), erbyn 30 Mehefin 2018 fan bellaf?	✓	
	A yw'r cyfrifon yn cyfrifo'n gywir ac a yw'r balans a gaiff ei barhau o'r llynedd yn cyfateb i'r balans agoriadol eleni?	✓	
	A yw'r papurau i'w hanfon at yr archwilydd allanol yn cynnwys esboniad o amrywiadau sylweddol, gan gynnwys dadansoddiad wedi ei fesur o'r newidiadau rhwng y llynedd ac eleni?	✓	
	A yw'r cysoniad banc ar 31 Mawrth 2018 yn gyson â llinell 9?	✓	
Pob adran	A yw'r holl flychau coch wedi'u cwblhau ac a oes esboniadau wedi'u rhoi lle bo angen?	✓	
	A yw'r holl wybodaeth y gofynnwyd amdani gan yr archwilydd allanol wedi'i hanfon gyda'r Ffurflen Flynyddol hon? Dylech gyfeirio at yr hysbysiad o'r archwiliad ac unrhyw amserlenni ychwanegol a ddarparwyd gan eich archwilydd allanol.	✓	
Tystiolaeth	A yw'r holl wybodaeth y gofynnir amdani gan yr archwilydd allanol wedi'i chynnwys?	✓	

Datganiadau cyfrifyddu 2017-18 ar gyfer:

Enw'r corff:

Rheolwr Tref a Llanelli

	Y flwyddyn a ddaeth i ben		Nodiadau a chanllawiau i'r sawl sy'n llunio'r cyfrifon
	31 Mawrth 2017 (£)	31 Mawrth 2018 (£)	Dylech dalgrynnu'r ffigurau i'r £ agosaf. Ni ddylech adael unrhyw flychau yn wag na chofnodi balansau o £0 neu ddim. Rhaid i bob ffigur fod yn gyson â'r cofnodion ariannol sylfaenol ar gyfer y flwyddyn berthnasol.

Datganiad o incwm a gwariant/derbyniadau a thaliadau

1. Balansau a ddygwyd ymlaen	466,738	450,039	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddechrau'r flwyddyn fel y'u cofnodwyd yn y cofnodion ariannol. Rhaid iddo fod yn gyson â llinell 7 y flwyddyn flaenorol.
2. (+) Incwm o drethiant lleol/ardoll	800,000	800,000	Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd/derbyniadwy yn ystod y flwyddyn o drethiant lleol (praesept) neu ardoll/cyfraniad gan brif gyrff.
3. (+) Cyfanswm derbyniadau eraill	218,553	303,005	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gofnodwyd yn y llyfr arian parod llai'r symiau a gynhwysir yn llinell 2. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisol a reffeniw.
4. (-) Costau staff	-299,314	-280,235	Cyfanswm gwariant neu daliadau a wnaed i bob gweithiwr cyflogedig ac ar ei ran. Dylech gynnwys cyflogau, TWE ac Yswiriant Gwladol (cyflogoion a chyflogwyr), cyfraniadau pensiwn a threuliau cysylltiedig e.e. costau terfynu.
5. (-) Llog ar fenthyciadau/ad-daliadau cyfalaf	0	0	Cyfanswm gwariant neu daliadau cyfalaf a llog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar fenthyciadau allanol (os o gwbl).
6. (-) Cyfanswm taliadau eraill	-735,932	-770,031	Cyfanswm gwariant neu daliadau fel y'u cofnodwyd yn y llyfr arian parod, a thynnu costau staff (linell 4) a llog ar fenthyciadau/ad-daliadau cyfalaf (linell 5).
7. (=) Balansau a barhawyd	450,039	502,778	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddo fod yn hafal i (1+2+3) - (4+5+6).

Datganiad o falansau

8. (+) Dyledwyr a balansau stoc	157,629	207,894	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Nodwch werth dyledion sy'n ddyledus i'r corff a balansau stoc a ddelir ar ddiwedd y flwyddyn.
9. (+) Cyfanswm arian parod a buddsoddiadau	323,416	336,549	Pob cyfrif: Swm yr holl gyfrifon banc cyfredol a chadw, daliadau ariannol a buddsoddiadau a ddelir ar 31 Mawrth. Rhaid i hyn fod yn gyson â balans cysoni'r llyfr arian parod yn unol â chysoniad y banc.
10. (-) Credydwyr	51,006	131,605	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Nodwch werth yr arian sy'n ddyledus gan y corff (heblaw costau benthyg) ar ddiwedd y flwyddyn.
11. (=) Balansau a barhawyd	450,039	502,778	Dylai cyfanswm y balansau fod yn gyson â llinell 7 uchod: Nodwch gyfanswm (8+9-10).
12. Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	6,419,846	6,442,314	Gwerth gwreiddiol cofrestr asedau a buddsoddiadau pob ased sefydlog, ynghyd ag asedau hirdymor eraill a ddelir ar 31 Mawrth.
13. Cyfanswm benthyciadau	0	0	Balans cyfalaf dyledus pob benthygiad o drydydd parti'on ar 31 Mawrth (gan gynnwys PWLB).

14. Nodyn datgelu cronfeydd ymddiriedolaeth	Ydy	N/Y	Dd/G	Ydy	N/Y	Dd/G	Mae'r corff yn gweithredu fel unig ymddiriedolwr ac mae'n gyfrifol am reoli (a) cronfa/cronfeydd ymddiriedolaeth/ asedau (dylai darllenwyr nodi nad yw'r ffigurau uchod yn cynnwys unrhyw drafodion ymddiriedolaeth).
	✓			✓			

Datganiad Llywodraethu Blynyddol (Rhan 1)

Rydym yn cydnabod fel aelodau o'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor, ein cyfrifoldeb dros sicrhau bod yna system reolaeth fewnol gadarn, gan gynnwys paratoi'r datganiadau cyfrifyddu. Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, o ran y datganiadau cyfrifyddu ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018, ein bod wedi gwneud y canlynol:

	Cytunwyd?		Mae 'CYWIR' yn golygu bod y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor wedi gwneud y canlynol:	Cyf y Dangosydd Perfformiad
	Cywir	Anghywir*		
1. Rydym wedi rhoi trefniadau ar waith ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> gwaith rheoli ariannol effeithiol yn ystod y flwyddyn; a pharatoi a chymeradwyo'r datganiadau cyfrifyddu. 	✓		Pennu ei gyllideb a rheoli ei arian yn briodol a pharatoi a chymeradwyo ei ddatganiadau cyfrifyddu fel y rhagnodir gan y gyfraith.	6, 12
2. Cynnal system rheolaeth fewnol ddigonol, gan gynnwys mesurau a gynlluniwyd i atal a chanfod twyll a llygredd, ac adolygu ei heffeithiolrwydd.	✓		Gwneud trefniadau priodol a derbyn cyfrifoldeb am warchod yr arian cyhoeddus a'r adnoddau dan ei reolaeth.	6, 7
3. Rydym wedi cymryd camau rhesymol i roi sicrwydd i'n hunain nad oes unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu bosibl â chyfreithiau, rheoliadau na chodau ymarfer a allai gael effaith ariannol sylweddol ar allu'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor i gynnal ei fusnes nac ar ei sefyllfa ariannol.	✓		Ond wedi gwneud pethau y mae ganddo'r pŵer cyfreithiol i'w gwneud ac wedi cydymffurfio â chodau ymarfer a safonau wrth wneud hynny.	6
4. Rydym wedi darparu cyfle priodol i etholwyr arfer eu hawliau yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.	✓		Rhoi'r cyfle i bob unigolyn â diddordeb archwilio a gofyn cwestiynau am gyfrifon y corff.	6, 23
5. Rydym wedi cynnal asesiad o'r risgiau sy'n wynebu'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor ac wedi cymryd camau priodol i reoli'r risgiau hynny, gan gynnwys cyflwyno rheolaethau mewnol a/neu yswiriant allanol lle y bo angen.	✓		Ystyried y risgiau ariannol a'r risgiau eraill a wynebir ganddo wrth weithredu'r corff a delio â hwy'n briodol.	6, 9
6. Rydym wedi cynnal system archwilio mewnol ddigonol ac effeithiol ar gyfer y cofnodion cyfrifyddu a'r systemau rheoli drwy gydol y flwyddyn ac wedi cael adroddiad gan yr archwilydd mewnol.	✓		Trefnu i unigolyn cymwys, yn annibynnol ar y rheolaethau a'r gweithdrefnau ariannol, roi barn wrthrychol ar ba un a yw'r rhain yn diwallu anghenion y corff.	6, 8
7. Rydym wedi ystyried pa un yw unrhyw ymglyfneitha, rhwymedigaethau neu ymrwymïadau, digwyddiadau neu drafodion, a ddigwyddodd naill ai yn ystod y flwyddyn neu ar ôl i'r flwyddyn ddod i ben, wedi cael effaith ariannol ar y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor a, lle y bo'n briodol, wedi eu cynnwys yn y datganiadau cyfrifyddu.	✓		Datgelu popeth y dylai fod wedi ei ddatgelu am ei fusnes yn ystod y flwyddyn gan gynnwys digwyddiadau a ddigwyddodd ar ôl i'r flwyddyn ddod i ben os ydynt yn berthnasol.	6
8. Rydym wedi cymryd camau priodol i fynd i'r afael â phob mater a godwyd mewn adroddiadau blaenorol gan archwilywyr mewnol ac allanol.	✓		Ystyried a chymryd camau priodol i fynd i'r afael â phroblemau/gwendidau a ddygwyd i'w sylw gan archwilywyr mewnol ac allanol.	6, 8, 23
9. Cronfeydd ymddiriedolaeth – yn rhinwedd ein swydd fel ymddiriedolwr, rydym wedi: <ul style="list-style-type: none"> cyflawni ein cyfrifoldeb mewn perthynas ag atebolrwydd am y gronfa/cronfeydd gan gynnwys cyflwyno adroddiadau ariannol a, lle y bo angen, cynnal archwiliadau annibynnol. 	✓		Cyflawni ei gyfrifoldebau yn rhinwedd ei swydd fel unig reolwr-ymddiriedolwr ymddiriedolaeth neu ymddiriedolaethau lleol.	3, 6

* Ar ddalen ar wahân, rhowch esboniadau i'r archwilydd allanol ar gyfer pob ymateb a nodwyd fel 'Anghywir' a roddwyd; a disgrifiwch pa gamau gweithredu sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol (Rhan 2)

	Cytunwyd?		Mae ateb 'Cywir' yn golygu bod y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor wedi:
	Cywir	Anghywir*	
1. Rydym wedi ystyried digonolrwydd y cronfeydd wrth gefn a gedwir gan y corff wrth osod y gyllideb ar gyfer 2017-18 a 2018-19, ac mae cynlluniau priodol yn eu lle ar gyfer defnyddio'r cronfeydd wrth gefn hyn.	✓		Wedi bodloni gofynion Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1989 wrth osod y gofyniad cyllideb a'r praesept ar gyfer y blynyddoedd ariannol.
2. Wrth ddyfarnu grantiau o dan adran 137 Deddf Llywodraeth Leol 1972, rydym wedi cyfrif grantiau o'r fath ar wahân ac wedi ystyried a yw'r manteision sy'n deillio o daliadau o'r fath yn gymesur â'r symiau a dalwyd neu beidio.	✓		Wedi cadw cofnod priodol o'r grantiau a ddyfarnwyd a sicrhau bod y gwariant yn gymesur â'r budd i'r gymuned.
3. Mae'r Cyngor wedi sicrhau bod ganddo rhwymedigaeth gyfreithlon i dalu rhodd arian gwasanaeth i gyfoegeion * neu Nid oes gan y Cyngor unrhyw rwymedigaeth neu fwriad i dalu arian rhodd i gyfoegeion.*	✓		Wedi sicrhau lle mae ganddo drefniant i roi arian rhodd i staff, mae wedi sicrhau bod rhwymedigaeth gyfreithiol i ddarparu'r rhodd arian.

* Dileer fel y bo'n briodol.

Cymeradwyaeth ac ardystiad y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor

Y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau cyfrifyddu yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 ac am baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Ardystiad gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol Ardystiaf fod y datganiadau cyfrifyddu yn y Ffurflen Flynyddol hon yn rhoi darlun teg o sefyllfa ariannol y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor, a'i incwm a'i wariant, neu'n cyflwyno'r derbyniadau a'r taliadau'n briodol, pa un bynnag sy'n berthnasol, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018.	Cymeradwyaeth gan y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor Cadarnhaf fod y datganiadau cyfrifyddu hyn a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael eu cymeradwyo gan y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor o dan gyfeirnod cofnod:
Llofnod y Swyddog Ariannol Cyfrifol: <i>[Signature]</i>	Llofnod y Cadeirydd: <i>[Signature]</i>
Enw: ANDREW GARY JONES	Enw: DAVID DARKIN
Dyddiad: 14/06/2018	Dyddiad: 18/06/2018

Ailgymeradwyaeth ac ailardystiad y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor (dim ond os bydd y ffurflen flynyddol wedi ei diwygio yn yr archwiliad y bydd eu hangen)

Ardystiad gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol Ardystiaf fod y datganiadau cyfrifyddu yn y Ffurflen Flynyddol hon yn rhoi darlun teg o sefyllfa ariannol y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor, a'i incwm a'i wariant, neu'n cyflwyno'r derbyniadau a'r taliadau'n briodol, pa un bynnag sy'n berthnasol, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018.	Cymeradwyaeth gan y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor Cadarnhaf fod y datganiadau cyfrifyddu hyn a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael eu cymeradwyo gan y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor o dan gyfeirnod cofnod:
Llofnod y Swyddog Ariannol Cyfrifol: angen llofnod	Rhowch gyfeirnod y cofnodion a dyddiad y cyfarfod
Llofnod y Cadeirydd: angen llofnod	Llofnod y Cadeirydd: angen llofnod
Enw: angen enw	Enw: angen enw
Dyddiad: dd/mm/yyyy	Dyddiad: dd/mm/yyyy

Tystysgrif archwilio ac adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru

Mae'r archwilydd allanol yn cynnal yr archwiliad ar ran, ac yn unol â chanllawiau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru. Ar sail ei adolygiad o'r Ffurflen Flynyddol a'r wybodaeth ategol, mae'n nodi pa un a fydd unrhyw fater a ddaw i'w sylw yn peri pryder nad yw'r ddeddfwriaeth a'r gofynion rheoleiddio perthnasol wedi'u bodloni.

Ardystiwn ein bod wedi cwblhau'r archwiliad o'r Ffurflen Flynyddol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Marth 2018 ar gyfer:

CYNGOR TREF LLANELLI

Adroddiad yr archwilydd allanol

~~Ar sail ein hadolygiad, yn ein barn ni, mae'r wybodaeth yn y Ffurflen Flynyddol yn cydymffurfio ag arferion priodol ac nid oes unrhyw faterion wedi dod i'n sylw sy'n peri pryder nad yw'r ddeddfwriaeth a'r gofynion rheoleiddio perthnasol wedi'u bodloni.~~

~~[[Mae'r materion hyn, ynghyd â] Mae materion eraill nad ydynt yn effeithio ein barn yr ydym yn tynnu sylw'r corff atynt, yn egyptal â'n hargymhellion ar gyfer gwella wedi eu cynnwys yn ein hadroddiad i'r corff, dyddiedig~~

Materion eraill ac argymhellion

~~Ar sail ein hadolygiad, tynnwn sylw'r corff at y materion a'r argymhellion canlynol nad ydynt yn effeithio ar ein barn archwilio ond y dylai'r corff ymdrin â hwy.~~

(Parhewch ar daflen ar wahân os oes angen.)

Enw'r archwilydd allanol:

Grant Thornton UK LLP
11-13 Penhill Road
Cardiff
CF11 9UP

Llofnod yr archwilydd allanol:

Grant Thornton UK LLP

Dyddiad:

6/9/2018

Dros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru

* Dileer fel y bo'n briodol.

Adroddiad archwilio mewnol blynyddol ar gyfer:

Enw'r corff:

Rhowch enw'r corff yma

LLANELLI TOWN COUNCIL

Mae archwiliad mewnol y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor, gan weithredu'n annibynnol ac ar sail asesiad o risg, wedi cynnwys cynnal asesiad dewisol o gydymffurfiaeth â'r gweithdrefnau a'r rheolaethau perthnasol y disgwylir iddynt fod ar waith yn ystod y flwyddyn ariannol sy'n dod i ben 31 Mawrth 2018.

Cynhaliwyd yr archwiliad mewnol yn unol ag anghenion y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor a'r gwaith a drefnwyd. Ar sail y canfyddiadau yn y meysydd a archwiliwyd, ceir crynodeb o gasgliadau'r archwiliad mewnol yn y tabl hwn. Nodir isod amcanion rheolaeth fewnol a chasgliadau'r archwiliad mewnol ar ba un a oedd yr amcanion canlynol o ran rheolaeth, ym mhob ffordd bwysig, yn cael eu bodloni drwy gydol y flwyddyn ariannol i safon sy'n ddigonol i ddiwallu anghenion y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor.

	Cytunwyd?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen hyn os cyflwynwyd adroddiad archwilio mewnol manwl i'r corff)
	Cywir	Anghywir*	Dd/G	Heb ei gynnwys**	
1. Mae'r llyfrau cyfrifon priodol wedi'u cadw'n briodol drwy gydol y flwyddyn.	✓				nid oes angen amlinelliad, cyflwynir adroddiadau manwl
2. Bodlonwyd rheoliadau ariannol, cefnogwyd taliadau gan anfonebau, cymeradwywyd gwariant a rhoddwyd cyfrif priodol am TAW.	✓				
3. Asesodd y corff y risgiau sylweddol i gyflawni ei amcanion ac adolygodd ddigonolrwydd y trefniadau ar gyfer eu rheoli.	✓				
4. Deilliodd y gofyniad blynyddol am braesept/ardoll/adnoddau o broses gyllidebu ddigonol, cafodd cynnydd yn erbyn y gyllideb ei fonitro'n rheolaidd, ac roedd y cronfeydd wrth gefn yn briodol.	✓				
5. Cafodd yr incwm disgwylledig ei dderbyn yn llawn, ar sail prisiau cywir, ei gofnodi'n briodol a'i fancio'n syth, a rhoddwyd cyfrif priodol am TAW.					
6. Cefnogwyd taliadau arian mân yn briodol gan dderbynebau, cymeradwywyd gwariant a rhoddwyd cyfrif priodol am TAW.			✓		Dim yn berthnasol Dim arian parod
7. Talwyd cyflogau i gyflogaion a lwfansau i aelodau yn unol â chymeradwyaethau a gofnodwyd, a chymhwyswyd gofynion TWE ac Yswiriant Gwladol yn briodol.	✓				
8. Roedd y cofrestrau asedau a buddsoddiadau yn gyflawn ac yn gywir, ac yn cael eu cynnal yn briodol.	✓				

	Cytunwyd?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen hyn os cyflwynwyd adroddiad archwilio mewnol manwl i'r corff)
	Cywir	Anghywir*	Dd/G	Heb ei gynnwys**	
9. Cafodd cysoniadau cyfrifon banc cyfnodol ac ar ddiwedd y flwyddyn eu cynnal yn briodol.	✓				
10. Cafodd datganiadau cyfrifyddu a baratowyd yn ystod y flwyddyn eu paratoi ar y sail cyfrifyddu gywir (derbyniadau a thaliadau/incwm a gwariant), roeddent yn gyson â'r llyfr arian parod, wedi'u cefnogi gan lwybr archwilio digonol o gofnodion sylfaenol, a, lle y bo'n briodol, cafodd dyledwyr a chredydwyr eu cofnodi'n briodol.	✓				
11. Cronfeydd ymddiriedolaeth (gan gynnwys ymddiriedolaethau elusennol). Mae'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor wedi cyflawni ei gyfrifoldebau fel ymddiriedolwr.	✓				

Roedd rheolaethau digonol yn bodoli ar gyfer unrhyw feysydd risg a nodwyd gan y Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor (rhestrwch unrhyw feysydd risg eraill isod neu ar dudalennau ar wahân os oes angen:

	Cytunwyd?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen hyn os cyflwynwyd adroddiad archwilio mewnol manwl i'r corff)
	Cywir	Anghywir*	Dd/G	Heb ei gynnwys**	
12.					
13.					
14.					

* Os atebwyd 'Anghywir', nodwch y goblygiadau a'r camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael ag unrhyw wendid rheoli a nodwyd (ychwanegwch dudalennau ar wahân os oes angen).

** Os atebwyd 'heb ei gynnwys', nodwch pryd y gwnaethpwyd y gwaith archwilio mewnol mwyaf diweddar yn y maes hwn a phryd y bwriedir ei wneud nesaf, neu os nad oes angen ei gynnwys, rhaid i'r archwilydd mewnol esbonio pam nad oes angen hynny.

Mae fy nghanifyddiadau ac argymhellion manwl yr wyf yn tynnu sylw'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor atynt wedi eu cynnwys yn fy adroddiad manwl i'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor, dyddiedig 1* Dilêwch os na chafodd adroddiad ei baratoi.

Cadarnhau archwiliad mewnol

Cadarnhaf nad wyf, fel archwilydd mewnol y Cyngor, wedi ymgymryd â rôl rheoli na gweinyddol o fewn y corff nac fel aelod o'r corff yn ystod blynyddoedd ariannol 2016-17 a 2017-18. Cadarnhaf hefyd na fu unrhyw achos o wrthdaro buddiannau ynghylch fy mhenodiad.

Enw'r unigolyn a gynhaliodd yr archwiliad mewnol: N. ARCHER, AUDITING SOLUTIONS Ltd
 Llofnod yr unigolyn a gynhaliodd yr archwiliad mewnol: angen llawn S. Archer
 Dyddiad: dd/mm/yyyy 04/06/2018

Canllawiau ar gyfer cwblhau Ffurflen Flynyddol

1. Rhaid i chi gymhwyso arferion priodol wrth baratoi'r ffurflen flynyddol hon. Am gyfarwyddyd darllenwch y Canllaw i Ymarferwyr (**Governance and accountability for local councils: A Practitioners's Guide (Wales)**)- ar gael gan Un Llais Cymru ac SLCC. Mae'n cynnwys popeth sydd ei angen arnoch ar gyfer yr archwiliad ar ddiwedd y flwyddyn ariannol a'r archwiliad statudol.
2. Mae Cyfnewidfa Arfer Da Swyddfa Archwilio Cymru (www.archwilio.cymru/cy/arfer-da/cyllid/arian-cynghorau-cymuned) yn darparu rhagor o wybodaeth am y broses cyfrifon ac archwilio ynghyd â chanllawiau ar faterion llywodraethu.
3. Gwnewch yn siŵr bod y Ffurflen Flynyddol wedi ei chwblhau'n llawn h.y. dim blychau coch gwag. Ceisiwch osgoi gwneud unrhyw ddiwygiadau i'r ffurflen wedi'i chwblhau. Os na allwch osgoi hyn, rhowch linell drwy'r cofnodion anghywir, sicrhewch fod y diwygiadau wedi'u tynnu at sylw'r corff gyda llythrennau cyntaf eich enw wrth eu hymyl a'ch bod wedi rhoi esboniad i'r archwilydd allanol. **Peidiwch â defnyddio hylif cywiro.** Caiff ffurflenni blynyddol anghyflawn neu rai sy'n cynnwys diwygiadau heb eu cymeradwyo a/neu eu hesbonio neu gyda hylif cywiro eu dychwelyd heb eu harchwilio a gall olygu costau ychwanegol.
4. **Mae dau flwch i'r corff eu hardystio a'u cymeradwyo yn awr. Dim ond os bydd yn rhaid diwygio'r ffurflen flynyddol o ganlyniad i'r archwiliad y bydd angen yr ail flwch. Dim ond cyn anfon y ffurflen at yr archwilydd y dylech gwblhau'r blwch uchaf.**
5. Gofynnwch i ail berson, y Cadeirydd neu aelod efallai, adolygu eich Ffurflen Flynyddol er mwyn sicrhau ei bod yn gyflawn cyn anfon y ffurflen wreiddiol at yr archwilydd.
6. Gwnewch yn siŵr bod eich datganiadau cyfrifyddu yn adio'n gywir, bod y balans a barhawyd o'r flwyddyn flaenorol (llinell 7 o 2017) yn cyfateb i'r balans a ddygwyd ymlaen yn y flwyddyn gyfredol (llinell 1 o 2018). Esboniwch unrhyw wahaniaethau rhwng ffigurau 2017 ar y ffurflen flynyddol hon a'r symiau a gofnodwyd yn ffurflen flynyddol y llynedd.
7. Rhowch esboniad llawn am unrhyw amrywiannau sylweddol yn y datganiadau ariannol. Peidiwch ag anfon copi o'ch cofnodion cyfrifyddu manwl yn lle'r esboniad hwn. Mae'r archwilydd allanol am wybod eich bod chi'n deall y rhesymau dros yr holl amrywiannau. Cofiwch gynnwys dadansoddiad manwl i ategu eich esboniad a byddwch yn benodol ynghylch gwerthoedd elfennau unigol sy'n gyfrifol am yr amrywiannau.
8. Sicrhewch fod y copi o'r cysoniad banc y byddwch yn ei anfon at eich archwilydd gyda'r Ffurflen Flynyddol yn cynnwys eich **holl** gyfrifon banc a balansau banc. Os nad oes unrhyw eitemau cysoni, nodwch hyn a rhowch dystiolaeth o falansau'r banc. Os oes gan eich cyngor unrhyw fuddsoddiadau byrdymor, nodwch eu gwerth ar y cysoniad banc. Dylai'r archwilydd allu cytuno ar eich cysoniad banc â llinell 9 yn y datganiadau cyfrifyddu. Ceir rhagor o gymorth ar gysoniadau banc yn y Canllaw i Ymarferwyr*.
9. Mae'n ofynnol i **bob** corff bach bellach anfon gwybodaeth at yr archwilydd allanol, i ategu'r honiadau a wnaed yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Bydd eich archwilydd yn dweud wrthy'ch pa wybodaeth sydd angen i chi ei darparu. Sicrhewch eich bod yn darllen yr hysbysiad archwilio yn ofalus er mwyn sicrhau eich bod yn cynnwys yr holl wybodaeth y mae'r archwilydd wedi gofyn amdani. Dylech anfon **copïau** o'r cofnodion gwreiddiol (a ardystiwyd gan y Clerc a'r Cadeirydd fel copïau cywir) at yr archwilydd allanol ac nid y dogfennau gwreiddiol eu hunain.
10. Peidiwch ag anfon unrhyw wybodaeth at yr archwilydd nad yw wedi gofyn yn benodol amdani. Nid yw hyn o fudd.
11. Os bydd yn rhaid i'r archwilydd adolygu gwybodaeth nas gofynnwyd amdani, gofyn eto am wybodaeth, neu os caiff gysoniad banc anghyflawn neu esboniad o amrywiannau neu os caiff ddogfennau gwreiddiol y mae'n rhaid eu dychwelyd, bydd yr archwilydd yn mynd i gostau ychwanegol y mae ganddo hawl i godi ffioedd ychwanegol amdanynt.
12. **Peidiwch â chwblhau Tystysgrif Archwilio ac adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru.** Bydd yr archwilydd allanol yn cwblhau hyn ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru pan fydd yr archwiliad wedi ei gwblhau.
13. **Dylech ateb pob gohebiaeth â'r archwilydd allanol yn brydlon.** Bydd hyn yn eich helpu i gyflawni eich rhwymedigaethau statudol a bydd yn lleihau cost yr archwiliad.
14. **Noder, os byddwch yn cwblhau'r ffurflen electronig, rhaid i chi argraffu'r ffurflen er mwyn iddi gael ei hardystio gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol a'i llofnodi gan y Cadeirydd cyn iddi gael ei hanfon at yr archwilydd.**